

Tredje Afsnit.

Patronatsforholdet til Frue Kirke.

Den 16. April 1912 modtog Konsistorium fra den akademiske Værge for Frue Kirke, Professor, Dr. jur. Julius Lassen, følgende Skrivelse:

„Ved Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet af 6. Juni 1878 (Universitetets Samling af Retsregler II S. 500) blev der — i Forbindelse med Anerkendelse af Frue Kirke som Ejer af Hvidovre Kirke — tillagt Frue Kirkes akademiske Værge en Løn af 50 Tdr. Byg aarligt af Hvidovre Bys Kirketiende, hvilket Vederlag udbetales efter Aarets Kapiteltakst.

Det sidste Aars høje Kapiteltakst gør det formentlig paafaldende, hvor ubillig denne Beregningsmaade kan virke for Kirken efter den d. 1. Jan. f. A. i Kraft traadte Tiendeafløsning. Som Kirkens Værge maa jeg derfor formene, at Lønnen nu bør fikseres til en fast Sum, der staar i Forhold til det Beløb, hvorefter Tiendeafløsningen er fastsat. Til et saadant Resultat maa formentlig ogsaa de Forhandlinger føre, som danner Grundlaget for Lønnens Fastsættelse i 1878 (se Universitetets Aarbog 1877—78 S. 555 ff.). Jeg skal i saa Henseende henvise til, at Konsistoriums Indstilling (l. c. S. 578) gik ud paa, at Honoraret for Værgeren skulde fastsættes som en *Brøkdæl* af Hvidovres Bys Kirketiende, og at den af Ministeriet fastsatte Løn af dette betegnes som en Afrundelse af det af Konsistorium foreslaaede (l. c. S. 581). I Henhold til det anførte skal jeg altsaa indstille til Konsistorium, at det søger Lønnen fikseret af Ministeriet til en fast Pris.

Ovenstaaende Spørgsmaal er ikke af mig blevet rejst tidligere, fordi jeg først nu, da jeg skrider til Aflæggelse af mit første Regnskab som akademisk Værge, er bleven opmærksom paa det. Muligvis vil en Afgørelse af Spørgsmaalet, da det er rejst saa sent, ikke kunne erhverves, forinden jeg nu afgiver mit Regnskab. For dette Tilfælde agter jeg paa dette Regnskab (Finansaaret 1911—12) at beregne Lønnen som hidtil; det for meget beregnede — jeg gaar ud fra, at Fikseringen maa gælde ogsaa for Finansaaret 1911—12 — vil da af mig blive ført Hvidovre Kirke til Indtægt paa det følgende Regnskab.

Jeg skal tilføje, at der tilkommer den akademiske Værge som Løn for Frue Kirke bl. a. 36 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Havre efter Kapitelstakst. Ogsaa her bør formentlig en Fiksering finde Sted, og jeg henstiller, om ikke dette Spørgsmaal burde afgøres med det samme, uagtet Tiendeafløsning for Frue Kirke endnu ikke endeligt har fundet Sted.

Jeg vedlægger nogle fra Fuldmægtig Falck i Universitetskvæsturen indhentede Oplysninger angaaende Forhold, som kan være af Betydning for den indstillede Fiksering“.

De af Fuldmægtig Falck meddelte Oplysninger var saalydende:

„I Anledning af det af Hr. Professoren rejste Spørgsmaal om en Nedsættelse af det den akademiske Værges for Hvidovre Kirke hidtil til-lagte Vederlag af 50 Tdr. Byg efter Kapitelstakst skal jeg efter Anmodning meddele nedenstaaende Oplysninger.

I de nedennævnte 5 Finansaar 1906—07 til 1910—11 har Kapitels-taksterne, Indtægten af Tienden af Hvidovre Sogn, Skatterne af Tienden og den akademiske Værges Vederlag udgjort:

Finansaar.	Kapit.-Takst.	Tiendeindtægt.	Skatter af Tienden.	Værgens Vederlag.
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1906—07	10,27	2 721,04	161,35	513,50
1907—08	11,47	3 039, »	158,40	573,50
1908—09	11,32	2 999,31	153,02	566, »
1909—10	10,12	2 681,30	156,17	506, »
1910—11	10,29	2 726,38	153,22	514,50
	I alt...	14 167,03	782,16	2 673,50
I Gennemsnit for det anførte Femaar		2 833,40	156,43	534,70

Netto-Indtægten af Tienden har saaledes i Gennemsnit udgjort

2 833 Kr. 40 Ø.

÷ Tiendeskatter 156 » 43 »

= 2 676 Kr. 97 Ø.

Fra 1. Januar 1911 er Kirketienden af Hvidovre, der udgjorde 264 Tdr. 7 Skp. 2½ Fdk. Byg, afløst mod Indbetaling til Stiftamtet af et Beløb af 58.282 Kr. 75 Øre (nemlig i Tiendebankobligationer 58.200 Kr. og kontant 82 Kr. 75 Øre), og samtidig bortfalder Tiendeskatterne.

Det aarlige Renteudbytte af dette Beløb à 4 % er 2 331 Kr. 31 Ø. medens Netto-Indtægten efter det anførte Gennemsnit var 2 676 » 97 »

altsaa en Nedgang af = 345 Kr. 66 Ø.

a) Da Værgens Vederlag udgjorde 50 Tdr. af den af Kirken oppe-baarne Tiende, ca. 265 Tdr. Byg, altsaa ca. $\frac{19}{100}$ af Kirkens Brutto-Indtægt af Tienden, kunde man fremtidig tænke sig etableret et tilsvarende Forhold mellem Værgehonoraret og den Indtægt, Kirken nu har af den i Stedet for Tienden trædende Afløsningssum.

Denne Indtægt udgør aarlig (se ovenstaaende)..... 2 331 Kr. 31 Ø. hvortil maa lægges, hvad Kirken vinder ved Tiendeskat-

tens Bortfald, efter ovenstaaende Gennemsnit aarlig .. 156 » 43 »

2 487 Kr. 74 Ø.

$\frac{19}{100}$ heraf udgør 472 Kr. 67 Øre, med en passende Afrunding ned-efter, idet Vederlaget er lidt mindre end $\frac{19}{100}$.

b) Saafremt man fremtidig vilde beregne Værgens Vederlag, 50 Tdr. Byg, efter den til Grund for Tiendeafløsningen lagte Takst, nemlig 9 Kr. $\frac{169}{10}$ Øre pr. Td. Byg, vilde Vederlaget aarlig udgøre 458 Kr. 45 Øre.

Da Værgens Vederlag i sin Tid er beregnet til at være en (afrundet) Brøkdæl af Kirketiendens Kornkvantum, og da Tiendeafløsningsloven vel giver Anvisning paa at lægge den ved Afløsningen anvendte Kornpris til

Grund ved Beregningen af Kornpræstationer, der hviler som Byrder paa Tiender, hvilket dog formentlig ikke kan siges at være Tilfældet med Vægehonoraret, maa jeg anse det under a) fremsatte Forslag til en Nedsættelse af Honoraret for at være det mest rationelle. Det vil iøvrigt ses, at de fremkommende Resultater efter de 2 Beregningsmaader kun divergerer ubetydelig.“

Over Sagen indhentede Konsistorium en Erklæring fra Kvæstor af 3. Juli 1912, hvori bl. a. var udtalt:

„I Skrivelse af 17. April d. A. (Journ. Nr. 61/12) har Konsistorium udbedt sig Universitetskvæsturens Ytringer meddelte i Anledning af den hoslagt tilbagefølgende Skrivelse af 16. s. M., hvori Professor, Dr. Julius Lassen som akademisk Værges for Vor Frue og Hvidovre Kirker indstiller, at de bemeldte Værges tillagte Honorarer, som hidtil, i hvert Fald tildels, har været beregnede efter hvert Aars Kapitelstakst, fikseres til en fast aarlig Sum.

Professor Lassen har i saa Henseende anført, at der ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 6. Juni 1878 — samtidig med at Vor Frue Kirke anerkendtes som Ejer af Hvidovre Kirke, hvis Bestyrelse derfor overgik til Inspektionen og Patronatet for førstnævnte Kirke — tillagdes Vor Frue Kirkes akademiske Værges en aarlig Løn af 50 Tdr. Byg efter Kapitelstakst for Udførelsen af de Hvidovre Kirke vedrørende Patronatsforretninger, jfr. herom nærmere Universitetets Aarbog for 1877—78 pag. 555—82, hvor det bl. a. vil ses, at denne Løn — med en mindre Afrunding — fastsattes til $\frac{1}{5}$ af den Hvidovre Kirke tilkommende Kirketiende af Hvidovre By, der udgjorde ialt 264 Tdr. 7 Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Byg.

Efter at denne Kirketiende fra den 1. Januar 1911 at regne er blevet afløst, saaledes at Hvidovre Kirkes Indtægt deraf nu er den aarlige Rente af en een Gang for alle fastsat Pengesum, kan det imidlertid i Tilfælde af stigende Kapitelstakster virke meget ubilligt overfor Kirken, om den akademiske Værges Løn, hvis aarlige Størrelse hidtil stod i et konstant Forhold til Kirkens aarlige Tiendeindtægt, stadig skal være de med Kapitelstaksternes aarlige Svingninger forbundne Bevægelser undergiven. Professor Lassen har derfor indstillet, at den akademiske Værges Løn fikseres til en fast aarlig Sum, i hvilken Henseende han har henvist til den Andragendet medfølgende Beregning fra Fuldmægtig Falck. Det vil af denne Beregning ses, at den akademiske Værges Løn, hvis den skal staa i samme Forhold til Kirkens Tiendeindtægt som hidtil, vil komme til at udgøre ca. 472 Kr. 67 Øre, medens den vil andrage ca. 458 Kr. 45 Øre, saafremt den hidtil ydede Løn af 50 Tdr. Byg afløses efter de til Grund for Tiendeafløsningen liggende Kornpriser. Da det ikke ses, hvilken af disse Beregningsmaader der er den mest rationelle, og da deres Resultater paa den anden Side kun divergerer ubetydeligt, kunde der formentlig være Grund til at vælge et Middeltal og foreslaa Værgelønnen fastsat til 465 Kr. aarlig.

Hvad dernæst angaar Lønnen til den akademiske Værges for Udførelsen af de Vor Frue Kirke vedrørende Patronatsforretninger, bemærkes, at denne Løn oprindelig udgjorde aarlig 36 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Havre efter Kapitelstaksten, 36 Rdl. 76 Sk. Pengeløn og 13 Rdl. 32 Sk. Smaaredsel samt 5 pCt. af Sangværksindtægterne, jfr. Lindes Meddelelser for

1849—56 pag. 1090—91. Disse saakaldte Sangværkspenge er imidlertid bortfaldne i Henhold til Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 9. Juni 1875, jfr. Universitetets Aarbog for 1873—75 pag. 467, saaledes at den akademiske Værges Løn for Tiden udgør ialt 100 Kr. 24 Øre i Penge samt 36 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Havre efter Kapitelstakst.

Skønt intet er Universitetskvæsturen bekendt om, at den Del af denne Værgeløn, der saaledes svares efter Kapitelstakst, er stillet i noget bestemt Forhold til Vor Frue Kirkes Indtægter, der — i Modsætning til Hvidovre Kirkes Indtægter — for en stor Del bestaar i andet end Tiende, og skønt Tiendeafløsningen for Vor Frue Kirke endnu ikke er tilendebragt, idet Tienden af et Sogn ikke er afløst, kunde man maaske finde, at Billighed overfor Kirken taler for, at denne Værgeløn fikseres paa tilsvarende Maade som foreslaaet for Hvidovre Kirkes Vedkommende. Beregnet efter de til Grund for Afløsningen liggende Kornpriser udgør disse 36 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Havre et aarligt Beløb af 252 Kr. 43 Øre, naar dette Beløb — ligesom for Hvidovre Kirkes Vedkommende — afrundes noget opad, og naar hertil lægges den Del af Værgelønnen, som allerede er fikseret i Penge, nemlig 100 Kr. 24 Øre, kommer den samlede Værgetil at udgøre 355 Kr.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, fra hvilket Tidspunkt en eventuel Forandring i Overensstemmelse med foranstaaende maatte kunne træde i Kraft, skal man henvise til, hvad der i Professor, Dr. Lassens ovenommeldte Skrivelse er udtalt om, at han først ved Aflæggelsen af Hvidovre Kirkes Regnskab for 1911—12 er bleven opmærksom paa det tilstedeværende Misforhold mellem den hidtil anvendte Beregningsmaade for den akademiske Værges Honorar og Kirkens Indtægter efter Tiendeafløsningen, og at han derfor i det paagældende Regnskab vil være nødsaget til at beregne Honoraret som hidtil, medens han derimod — da han gaar ud fra, at Fikseringen af Lønningen maa gælde ogsaa for 1911—12 — vil føre det i det nævnte Finansaar formeget beregnede til Indtægt i Regnskabet for 1912—13. Da man formentlig kan forudsætte, at det ogsaa er Professor Lassens Ønske, at Fikseringen af Honoraret for Værgen ved Vor Frue Kirke skal træde i Kraft fra 1. April 1911, vil der formentlig, saafremt Konsistorium maatte være enigt med Professor, Dr. Lassen i det af ham fremsatte Ønske om den ommeldte Forandrings Ikrafttræden fra 1. April 1911, intet være til Hinder for, at begge Lønninger fastsættes til bestemte Beløb fra sidstnævnte Dato at regne, saaledes at det i det afvigte Finansaar i det hele formeget oppebaarne Beløb tages til Indtægt for Hvidovre og Frue Kirker i Regnskaberne for 1912—13.

Saafremt Konsistorium herefter maatte kunne tiltræde det af Professor Lassen stillede Forslag, skal man derfor i Henhold til det foranførte foreslaa det indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at de Honorarer, som ydes den akademiske Værges for Vor Frue og Hvidovre Kirker af disse Kirkers Indtægter, fastsættes til en aarlig Sum af henholdsvis 355 Kr. og 465 Kr. fra 1. April 1911 at regne, saaledes at det af Værgen i afvigte Finansaar i Honorarer formeget oppebaarne Beløb tages til Indtægt for Hvidovre og Frue Kirker i Regnskaberne for 1912—13.

Under 23. September 1912 indsendte Konsistorium Sagen til Mini-

steriet, idet det i Skrivelse af s. D. sluttede sig til Kvæstors Indstilling, der ved Skrivelse af 28. Oktober s. A. blev bifaldet af Ministeriet.

— Den 24. April 1912 modtog Konsistorium fra den akademiske Værge en Skrivelse, hvori denne henstillede, om det ikke maatte findes rimeligt, at det Vederlag af 60 Kr. aarlig, som Frue Kirke i Henhold til Resolution af 18. November 1845 fra den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler har ydet til Lønningen for Universitetets Forvalter for Bestyrelsen af Kirkens Gods, bortfaldt under Hensyn til, at det paa-gældende Arbejde som Følge af Tiendeafløsningen var blevet i væsentlig Grad forringet.

Som det fremgik af en med Skrivelsen følgende, af Universitetsforvalter Petersen i Sagen afgiven Erklæring udgjorde den aarlige Arvefæsteafgift af det Vor Frue Kirke tilhørende Arvefæstegods nu 72 Td. 3 Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 80 Td. 3 Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Byg og 72 Td. 3 Sk. $\frac{3}{4}$ Fdk. Havre samt i Penge 34 Kr. 39 Øre, medens den Kirken tillagte Kirke- og Kongetiende inden Tiendeafløsningen udgjorde ialt 62 Td. 2 Skp. Rug og 529 Td. 2 Skp. $3\frac{1}{5}$ Fdk. Byg. Af de Kirken tilkommende Jordebogsafgifter udgjorde saaledes Tienderne den langt overvejende Del. Hertil kom yderligere, at den ovenfor nævnte Arvefæsteafgift kun svarede af 29 Ydere, medens Tienden havde været fordelt paa ca. 430 Ydere, hvilket havde medført, at Beregningen og Opkrævningen af Tiendeafgifterne havde medført et betydeligt større Arbejde end Beregningen og Opkrævningen af Arvefæsteafgifterne.

Konsistorium indhentede fra Kvæstor en Erklæring af 18. November 1912, hvori bl. a. var udtalt: „Efter at samtlige de Vor Frue Kirke tillagte Tiender er afløste, idet det eneste Sogn, der ved Afgivelsen af Universitetsforvalterens Erklæring henstod som uafløst, nemlig Bjeverskov Sogn, nu ifølge Meddelelse fra den vedkommende Tiendekommissær er afløst fra 1. Januar 1913, synes Kirken i hvert Fald at have et Krav paa en forholdsvis Nedsættelse af det ovennævnte Vederlag. Da dette Vederlag imidlertid, naar det nedsættes forholdsvis — ikke blot efter de samlede Afgifters Beløb i Korn, men ogsaa efter Antallet af Arvefæste- og Tiendeydere — vil blive ret ubetydeligt, maa man ogsaa under Hensyn til Universitetets Patronatsforhold til Vor Frue Kirke anse det for rimeligt, at det af Kirken hidtil ydede Bidrag til Forvalterens Lønning ganske bortfalder, saaledes som af Professor, Dr. juris Lassen og Universitetsforvalter Petersen foreslaaet. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, fra hvilket Tidspunkt Ydelsen af det paagældende særlige Vederlag skulde bortfalde, skal man derhos bemærke, at der efter de foranførte Oplysninger fra Kvæsturens Side intet vil være at erindre imod, at det føres til Afgang allerede paa Finansloven for 1913—14, i hvilket Tilfælde det vil være nødvendigt at fremsætte Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for det nævnte Finansaar. Da det imidlertid er tænkeligt, at man vil foretrække at lade Sagen bero til Udarbejdelsen af Finanslovsforslaget for 1914—15, kunde det eventuelt findes passende ved Sagens Forelæggelse at henstille, ved hvilke af de nævnte Finansloves Behandling Ministeriet, om det maatte være enigt i det ønskelige i Bortfaldet af det paagældende Vederlag, vil anse det for heldigt at fremsætte Forslag i den ommeldte Henseende.

I Henhold til det anførte skal man derfor efter Konference med

D'Hrr. inspectores quæsturæ tjenstligst foreslaa det indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at Finanslovkonto § 4. A. I. a. 5., Forskellige Indtægter, enten ved Ændringsforslag til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1913—14 eller ved Forslaget til Finansloven for 1914—15 foreslaas nedsat med 60 Kr., nemlig med det Beløb af tilsvarende Størrelse, som hidtil er udredet af Frue Kirke som dennes Bidrag til Administrationsudgifter.“

Under 12. December 1912 indsendte Konsistorium Sagen til Ministeriet, idet det i Skrivelse af s. D. sluttede sig til Kvæstors Indstilling, og ved Skrivelse af 14. December s. A. bifaldt Ministeriets Indstillingen med Tilføje, at Finanslovkonto § 4. A. I. a. 5. i Overensstemmelse hermed ved Forslag til Finanslov for Finansaaret 1914—15 vilde være at nedsætte med 60 Kr.

— Den 20. Juni 1912 modtog Konsistorium fra den akademiske Værge følgende Skrivelse:

„Ifølge Reglerne for „Frue Kirkes Fond af Hvidovre Kirkes Overskud“, jfr. Ministeriets Skrivelse 6. Juni 1878 og Konsistoriums Vedtagelse af 3. Juli s. A. (Universitetets Aarbog 1877—78, S. 581—82) Post 3 har Konsistorium, „saa ofte dertil findes Anledning, at tage Bestemmelse, om nogen Del af Fondens Beholdning skal anvendes til Udgifter ved Frue eller Hvidovre Kirke, der ej maatte kunne dækkes af Aarets løbende Indtægter, eller skal overføres til Frue Kirkes Kapitalformue“. Efter at jeg nu i et Aars Tid har fungeret som akademisk Værge for Frue Kirke og efterhaanden søgt at skaffe mig Oversigt over Forholdene, mener jeg at burde forelægge denne Sag for Konsistorium.

Til Indledning meddeles følgende Oversigt:

Frue Kirke arbejder for Tiden med et budgetteret aarligt Underskud af 3.000 à 4.000 Kr., hvilket Beløb maa søges tilvejebragt ved Ligningen til københavnske Kirker, jfr. herom Ministeriets Skrivelse af 17. Febr. 1903 og nedenfor. Underskuddet skyldes væsentligt de i 1903 til Hovedstandsættelsen af Kirken rejste Laan, der forrentes med 4 pCt. og aarligt afdrages med 2.400 Kr. Laanene vil være indfrie i 1924. Ved Ministeriets Skrivelse af 17. Febr. 1903 er givet Tilsagn om, at, saafremt der paa Grund af Udgifterne til Forrentning og Afdraging af de af Kirken optagne Laan til dens Hovedstandsættelse skulde fremkomme Underskud paa dens aarlige Budget, vil dette Underskud kunne tilvejebringes ved Ligning. Endnu skal bemærkes, at et tredie af Frue Kirke i fornævnte Anledning i 1902 optaget Laan paa oprindeligt 33.000 Kr. i Henhold til Ministeriets Skrivelse 29. Jan. 1903 forrentes og afdrages af Roskilde Domkirke, og at dette Laan vil være afbetalt i 1930.

Af *Hvidovre Kirkes* Indtægter kan gennemsnitligt paaregnes et aarligt Overskud af ca. 2.000 Kr., som i Henhold til de ovennævnte Regler ved Regnskabsaarets Slutning af den akademiske Værge indbetales til „Frue Kirkes Fond af Hvidovre Kirkes Overskud“. Fondens Kapital udgør for Tiden 16 à 17.000 Kr.

Hvad nu angaar Spørgsmaalet om Anvendelse af Fondens Kapital, skal jeg først bemærke, at nogen Overførelse til Frue Kirkes Kapitalformue aldrig har fundet Sted. Fondens Midler er ifølge Konsistoriums Bestemmelser ordentligvis anvendte til ekstraordinære Udgifter ved Hvidovre eller Frue Kirke. Af større Beløb, som saaledes er afholdte af

Fonden, nævnes eksempelvis: 16.550 Kr. til Istandsættelse af Frue Kirkes Taarn (1888), 5.000 Kr. til Udvidelse af Hvidovre Sogns Kirkegaard (1901), 22.500 Kr. til Hovedstandsættelse af Frue Kirke (1903 og 1904). Enkelte Gange er Fondens Midler anvendte til Dækning af Frue Kirkes Underskud, jfr. nedenfor. Undertiden er Frue Kirkes Underskud blevet dækket ved direkte Overførelse af et tilsvarende Beløb af Hvidovre Kirkes Regnskabsoverskud, uden at det overførte Beløb har passeret Overskudsfonden.

Ligesaa lidt som der tidligere har fundet nogen Overførelse Sted fra Fonden til Frue Kirkes Kapitalformue, kan jeg for Tiden anbefale nogen saadan. Fra Hvidovre Kirkes Side kan der vel ikke i Øjeblikket ventes noget Krav paa større ekstraordinære Udgifter. Derimod forestaar et saadant fra Frue Kirke. Ifølge Meddelelse fra den borgerlige Værge vil en Forandring af Tagkonstruktionen og Omdækning af Kobbetag over Frue Kirkes Skib snart blive nødvendig, og dertil vil udkræves ca. 22.000 Kr. Arbejdet vil kunne fordeles i 4 Parter og bør efter den borgerlige Værges Formening ikke foretages, før endelig Bestemmelse er truffen om det tilbudte Spir paa Frue Kirke, og dette eventuelt er anbragt. Det fonekommer mig at stemme med Fondens Formaal og den hidtil fulgte Praksis, at Fondens Midler reserveres til disse Udgifter for Frue Kirke, hvortil denne maatte rejse et nyt Laan, hvis de ikke kan dækkes af Fonden. Under disse Omstændigheder maa man vistnok være betænkelig ved at reducere Fondens Størrelse. Hertil kommer den Betragtning, at det er sket, at der er blevet nægtet Frue Kirke Ligningstilskud, efter Forlydende bl. a. fordi det formentes, at Fonden nok kunde træde hjælpende til ved Underskuddets Dækning, og Resultatet er da blevet, at Underskuddet er blevet dækket af Fonden; paa Gentagelse af en saadan Nægtelse maa man muligvis være forberedt. Jeg tør saaledes ikke for Øjeblikket gøre nogen Indstilling til Konsistorium om Anvendelse af Fondens Kapital.

Medens det under Forhandlingerne om Reglerne for „Frue Kirkes Fond af Hvidovre Kirkes Overskud“ oprindeligt vistnok var forudsat, at kun mindre Beløb forblev indestaaende i denne, saaledes at der, hver Gang Fonden havde naaet en vis Størrelse, f. Eks. 5.000 Kr., skulde tages nærmere Bestemmelse, om nogen Del af den skulde overføres til Frue Kirkes Kapitalformue, jfr. Universitetets Aarbog 1877—78, S. 575 ff., blev der i de endelige Regler ikke optaget Bestemmelse om nogen Maksimums-Størrelse for Fonden, idet det, som foran oplyst, kun hedder, at Konsistorium, „saa ofte dertil findes Anledning“ tager Bestemmelse, om nogen Del af Fondens Beholdning skal anvendes til Udgifter ved Frue eller Hvidovre Kirke eller skal overføres til Frue Kirkes Kapitalformue. Som Følge heraf er Fondens Midler blevne opsparede, indtil *ekstraordinære* Formaal har lagt Beslag paa dem, hvorimod Kirken ikke har kunnet drage Gavn af Fonden til sin *ordinære* Drift, hvilket derimod vilde have været Tilfældet, saafremt periodiske Overførelser til Kirkens Kapital havde fundet Sted, idet Kirken da paa sit ordinære Budget vilde kunde regne med den deraf faldende Renteindtægt. Der rejser sig da det Spørgsmaal, om ikke Fondens Renter burde afgives til Frue Kirke som en Del af dennes Aarsindtægt, hvorved Kirken vilde blive i Stand til at nedsætte sine Fordringer om aarligt Ligningstilskud. Med Hovedtanken i Reglerne af 1878, nemlig at Hvidovre Kirkes aarlige Overskud hører til Frue Kirkes Kapitalformue, vilde det formentlig stemme vel, at Over-

skuddets Renter tilfaldt Frue Kirke som en Del af dens Aarsindtægt, og at Reglerne for Fonden ikke fastsætter dette, kunde staa i Forbindelse med, at man oprindeligt ikke har tænkt sig større Summer opsparede i Fonden. Paa den anden Side vil jo Afgivelsen af Renterne hæmme Fondens Vækst og derved dens Hjælpeevne, som der efter det oplyste i en nærmere Fremtid vil stilles betydelige Krav til. Men jeg har dog ment, uden i saa Henseende at gøre nogen Indstilling, at burde forelægge Spørgsmaalet om en Afgivelse af Fondens Renter til Frue Kirkes løbende Udgifter — en Foranstaltning, der formentlig som Afgivelse fra Reglerne af 1878 vilde udkræve Ministeriets Samtykke — for Konsistorium til Overvejelse“.

Over Sagen indhentede Konsistorium en Erklæring fra Kvæstor af 23. November 1912, hvori bl. a. var udtalt:

„Forinden man gaar over til at udtale sig over de af Frue Kirkes akademiske Væрге saaledes rejste Spørgsmaal, skal man til nærmere Belysning af Sagen meddele nogle orienterende Oplysninger med Hensyn til Kirkens økonomiske Stilling.

De *Kapitaler*, der staar til Kirkens Raadighed, er følgende:

1. Frue Kirkes Kapitalformue, der den 1. Januar d. A. udgjorde ca. 133.400 Kr. Renterne af Kapitalen, for Tiden ca. 5.200 Kr. aarlig, indgaar som Indtægt paa den akademiske Værges Regnskab.
2. Frue Kirkes ekstraordinære Bygningsfond, der den 1. Januar d. A. udgjorde ca. 12.450 Kr. Renterne oplægges til Forøgelse af Kapitalen. Fondens Formaal er ifølge kgl. Resolution af 25. December 1832 a) Udredelsen af de Omkostninger, der er forbundne med Anskaffelse, Transport m. v. af de Kunstværker, som Kirken endnu ganske mangler eller kun har i Gipsafstøbning og b) Bestridelse af de overordentlige Udgifter, som ved særdeles indtræffende Omstændigheder maatte gøres fornødne til Vedligeholdelsen af Kirken og dens Inventarium, for saavidt den ikke af sine egne Midler kan udrede dem.
3. Frue Kirkes Fond af Hvidovre Kirkes Overskud. Kapitalen udgør, som ovenfor anført, for Tiden ca. 17.000 Kr. Renterne oplægges ordinært til Forøgelse af Kapitalen.

Med Hensyn til Kirkens aarlige *Regnskaber* bemærkes, at disse i de senere Aar, naar den akademiske Værges og den borgerlige Værges Regnskaber sammendrages, har balanceret med følgende Beløb:

- 1906—07: 26.394 Kr. 91 Øre, hvoraf 3.000 Kr. dækkedes af Ligningen til de københavnske Kirker.
- 1907—08: 27.407 Kr. 80 Øre, hvoraf 4.000 Kr. dækkedes af Ligningen til de københavnske Kirker.
- 1908—09: 25.452 Kr. 08 Øre, hvoraf 1.656 Kr. dækkedes af Ligningen til de københavnske Kirker.
- 1909—10: 25.593 Kr. 18 Øre, hvoraf 2.772 Kr. 39 Øre dækkedes ved Overførelse af et tilsvarende Beløb fra Hvidovre Kirkes Regnskab.
- 1910—11: 22.661 Kr. 30 Øre.

Det bemærkes herved, at der i Aarene 1906—07, 1907—08 og 1908—09 er indbetalt henholdsvis 1.500 Kr., 2.000 Kr. og 1.000 Kr. til Forøgelse af Kirkens Kapitalformue.

De vigtigste af de Kirken tilfaldende Indtægter er følgende:
 Jordebogsindtægter, der indbringer 5 à 6.000 Kr. aarlig.
 Erstatning for Kirkegaardenes Overgang til Københavns Kommune 3.300 - —

Renter af Kapitalformuen, for Tiden	ca.	5.200	Kr. aarlig,
Renter af Gravstedslegater	ca.	1.700	- —
Stolestadepenge	ca.	2.000	- —
Indtægter af Klokkeringning m. v.	ca.	1.000	- —

De Kirken tilfaldende Indtægter maatte under normale Forhold paaregnes at kunne dække de ordinære Udgifter, saafremt der ikke paa-hvilede Kirken Forpligtelse til Forrentning og Afdragning paa Laan, en Forpligtelse, der for Tiden medfører en aarlig Udgift for Kirken paa ca. 3.600 Kr. De af Frue Kirke stiftede Laan er følgende:

1. Laan af Sjællands Stiftsøvrighed, oprindelig 20.000 Kr., Kr. ø.
nu nedbragt til 11.500.
forrentes med 4 pCt. p. a. og afdrages med 500 Kr. i
hver Termin.
2. Laan af Fyens Stiftsøvrighed, oprindelig 28.000 Kr., nu
nedbragt til 16.100.
forrentes med 4 pCt. p. a. og afdrages med 700 Kr. i
hver Termin.
3. Laan af Universitetets Legatkasse, oprindelig 33.000 Kr.,
nu nedbragt til 24.981. 86
forrentes og afdrages med 990 Kr. i hver Termin.

Forrentningen og Afdragningen af dette sidstnævnte Laan paa-hviler dog ikke Frue Kirke, idet denne Byrde er overtagen af Roskilde Domkirkes Midler. Det er derfor kun Afdragningen paa de to først-nævnte Laan, 1.000 + 1.400 Kr. aarlig, og Forrentningen af de resterende Kapitaler, der kommer til at tynde paa Frue Kirkes Budget. Den Kirken i saa Henseende paaahvilende Udgift udgjorde i sidste Regnskabsaar ca. 3.600 Kr.

Det vil af det foregaaende ses, at Frue Kirkes Hjelpekilder kun er ringe. *Kapitalformuen* maa praktisk set betragtes som urørlig, idet man ikke kan tage sin Tilflugt til den til Bestridelse af ekstraordinære Udgifter uden at forringe den til de aarlige Udgifters Afholdelse uundværlige Renteindtægt. Kirken har derfor ogsaa set sig tvungen til Optagelsen af de ovennævnte Laan til Udredelsen af Udgifterne ved ekstraordinære Bygningsforanstaltninger. *Den ekstraordinære Bygningsfond* er forholdsvis ubetydelig og vil kun i meget begrænset Omfang kunne træde hjælpende til overfor ekstraordinære Udgifter. *Fonden af Hvidovre Kirkes Overskud* er saaledes den eneste Hjelpekilde af større Betydning, som Frue Kirke kan regne med til Bestridelse af Udgifterne ved ekstraordinære Arbejder. Af Hvidovre Kirke indbetales nogenlunde regelmæssigt 2.000 Kr. aarlig til Overskudsfonden, og denne kan derfor i Løbet af forholdsvis faa Aar, navnlig naar Renterne stadig lægges til Kapitalen, opnaa en antagelig Størrelse.

Som det af Professor, Dr. jur. Lassen er anført, forestaar der en større Istandsættelsesudgift ved Frue Kirke, idet der til Forandring af Tagkonstruktionen og Omdækning af Kobbertag over Kirkens Skib vil udkræves et Beløb af ca. 22.000 Kr. Da dette Arbejde vil kunne fordeles paa 4 Parter og eventuelt vil blive udsat, til det tilbudte Spir er blevet anbragt paa Kirkens Taarn, vil Overskudsfonden under Forudsætning af, at Fondens Vækst fortsættes paa den nu anvendte Maade, fuldtud kunne udrede den dermed forbundne Udgift, og det kan endog forventes, at der

efter Arbejdets Afslutning vil være en ikke helt ubetydelig Sum tilbage, som kan danne Grundlaget for en ny Oplægning. Saafremt Overskudsfonden ikke havde været til Raadighed, havde Kirken ikke haft anden Udvej end at optage nyt Laan, og en saadan Foranstaltning maatte under Hensyn til Kirkens vanskelige Kaar have vakt megen Betænkelighed. Men naar Forholdet saaledes er det, at det for Kirkens hele Økonomi er af overvejende Betydning, at der i Overskudsfonden i størst muligt Omfang er Midler til Raadighed til Imødegaaelse af ekstraordinære Udgifter, forekommer det Kvæsturen utilraadeligt uden tvingende Nødvendighed at skride til en Forringelse af Fondens Ydeevne; men en ikke ubetydelig Forringelse vilde netop indtræde, om Kirken lagde Beslag paa den aarlige Renteindtægt. Selv om der nu kun paaregnes i en nærmere Fremtid at ville blive Brug for de ovennævnte 22.000 Kr. til Tagets Istandsættelse, kan man ikke vide, i hvilket Øjeblik der vil blive stillet Krav til store Udgifter udover, hvad der nu kan forudses, og det vil da være af overordentlig Betydning, at der er sikret Kirken en saa stor Nødhjælps-Kapital som overhovedet muligt. At den aarlige Rente kom til at indgaa som almindelig Indtægt paa Kirkens Aarsregnskab, vilde desuden kun i forholdsvis ringe Grad hjælpe til Forbedring af Kirkens Status. Renten vilde efter Kapitalens nuværende Størrelse blive ca. 680 Kr. aarlig, og et saadant Beløb betyder dog ikke særlig meget i et Regnskab, der har en Udgiftsside paa ca. 25.000 Kr. Det aarlige Ligningstilskud har som ovenfor anført i Aarene 1906-07—1908-09 været henholdsvis 3.000 Kr., 4.000 Kr., 1.656 Kr. og har i Regnskabsaaret 1911—12 udgjort 3.575 Kr. For Ligningen spiller det kun en underordnet Rolle, at der af disse Beløb kunde være sparet nogle Hundrede Kroner aarlig, men for Kirken er det derimod af stor Vigtighed, at det kan forstærke sin Hjælpefond med de aarlige Renter, idet netop Renternes Henlæggelse til Kapitalen i høj Grad bidrager til dennes hurtige Vækst. Naar det saaledes formentlig maa erkendes, at det under Hensyn til Frue Kirkes hele økonomiske Stilling er af indgribende Betydning, at der intet forandres i den af Kirken hidtil fulgte Praksis at oplægge Overskudsfondens Renter til Forøgelse af dennes Kapital, maa det forekomme Kvæsturen at være forsvarligt ogsaa vedblivende at følge denne Fremgangsmaade, og man skal derfor efter Konference med inspectores quæsturæ bringe i Forslag, at Konsistorium træffer Afgørelse i den paagældende Sag i Overensstemmelse med den af Kvæsturen saaledes hævdede Betragtning“.

Ved Skrivelse af 17. Decbr. 1912 meddelte Konsistorium den akademiske Værge, at det med ham var enigt i, at der ikke for Tiden var Anledning til at træffe nogen Bestemmelse med Hensyn til Fondens Beholdning, ligesom man ej heller fandt Grund til at forandre den hidtil fulgte Praksis, hvorefter Fondens Renter oplægges til Forøgelse af dens Kapital.

— I Anledning af det i Rigsdagssamlingen 1912—13 af Ministeriet fremsatte „Forslag til Lov om Kirkers Bestyrelse m. m.“, i hvis § 7 var indeholdt Bestemmelsen: „Udlejning af Kirkens Stolestader maa fremtidig ikke finde Sted“, indsendte Konsistorium d. 13. Febr. 1913 til Ministeriet følgende Henvendelse fra Inspektionen for Vor Frue Kirke:

„I Anledning af det Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Kirkers Bestyrelse m. m. mener Inspektionen at burde henlede Konsistoriums Op-

mærksomhed paa den Betydning, som en eventuel Anvendelse af Forslagets § 7 paa Vor Frue Kirke vil have for Kirkens økonomiske Forhold.

Efter de Oplysninger, som gives i den af Universitetets Kvæstor d. 23. Novbr. f. A. til Konsistorium afgivne Betænkning, der er tilstillet Inspektionen med Konsistoriums Skrivelse af 17. Decbr. f. A., er Vor Frue Kirkes økonomiske Forhold nu, efter at Tiendeafløsningen har fundet Sted, saaledes, at der arbejdes med et aarligt Underskud af 3 à 4.000 Kr., som maa tilvejebringes ved Ligning. Dette betyder, at Kirkens regelmæssige aarlige Udgifter — under de nuværende Lønningsforhold ved Kirken — netop nogenlunde vil kunne dækkes af dens aarlige Indtægter, naar Byggelaanene, som for Tiden afdrages og forrentes med ca. 3.500 Kr. aarlig, er indfrie.

Stolestadepengene udgør for Tiden knapt 2.000 Kr. aarligt. Naar de i Henhold til Udkastets § 7 bortfalder, vil der altsaa indtil videre behøves et aarligt Ligningstilskud af 5 à 6.000 Kr., og efter Laanenes Indfrielse et aarligt permanent Tilskud af ca. 2.000 Kr., der yderligere vil forøges ved de Lønningsforhøjelser, som allerede har vist sig og efterhaanden vil vise sig fornødne“.

Ved Indsendelsen af denne Skrivelse vedlagde Konsistorium en Af-skrift af Kvæstors foran S. 1462—64 aftrykte Erklæring af 23. Novbr. 1912.

— Fra Inspektionen for Vor Frue Kirke modtog Konsistorium d. 6. Jan. 1913 følgende Henvendelse:

„Da der i det sidste Aar gentagende har været rettet Henvendelse fra Kirkens Korpersone om at faa Opholdsværelset i Kirken bedre opvarmet, end det hidtil har været, idet Personalet, selv med Overtøj paa, sidder og fryser, naar den ydre Temperatur er under Frysepunktet, tillader Inspektionen sig at indstille til Konsistoriums Approbation, at man anbringer større Ovne i Forbindelse med det i Kirken værende Varmeværk, hvilket vil andrage ca. 700 Kr., og for at raade Bod paa det Varmetab, som finder Sted ved, at Varmen nu staar i Overdelen af det ca. 8,79 m høje Lokale, indlægger et let Loft i ca. 4,5 m's Højde; man vil derved bespare en Del i Brændselsforbruget. Bekostningen herved vil blive ca. 500 Kr. Altsaa ialt ca. 1.200 Kr., se vedlagte Tegning“.

Om Sagen indhentede Konsistorium en Erklæring af 12. April s. A. fra Kvæstor, hvori bl. a. var udtalt:

„I Anledning af det saaledes foreliggende Andragende skal man for Universitetskvæsturens Vedkommende udtale, at der efter det i Sagen oplyste synes at burde drages Omsorg for en bedre Indretning af Opvarmningsforholdene i det paagældende Lokale inden Vinterens Komme, men at det paa det tilstedeværende Grundlag synes vanskeligt at danne sig noget Skøn om, hvorvidt det stillede Forslag er i enhver Henseende anbefalelsesværdigt. Da der nemlig ikke findes nogen nærmere teknisk Redegørelse i Sagen lige saa lidt som noget Overslag over de til Arbejdet medgaaende Udgifter, kan det ikke ses, om det virkelig vil være nødvendigt at ofre 1.200 Kr. paa Forbedring af Opvarmningsforholdene. Der findes saaledes ingen Besvarelse paa det Spørgsmaal, som naturligt rejser sig, om det vil være nødvendigt baade at anbringe større Ovne og indlægge det foreslaaede Loft, eller om ikke de nuværende Ovne vil kunne give tilstrækkelig Varme, naar det ny Loft anbringes og Lokalets Rumfang derved ind-

skrænkes til omtrent Halvdelen af det nuværende. Efter det saaledes anførte skal man foreslaa Konsistorium at anmode Kirkeinspektionen om at tilvejebringe yderligere Oplysning i Sagen til Bedømmelse af Nødvendigheden af de foreslaaede Foranstaltninger, hvorhos man skal henstille, om det efter Omstændighederne maatte findes ønskeligt at søge indhentet en Udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør med Hensyn til det kunstnerisk forsvarlige i Anbringelsen af det foreslaaede Loft. Da det ved en Gennemgang af Frue Kirkes i Universitetets Aarbog refererede Bygnings-sager ikke klart har kunnet ses, i hvilke Tilfælde saadanne Sager skal forelægges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Godkendelse, skal man derhos ganske henstille, om det vil findes fornødent at indhente ministeriel Approbation paa Arbejdets Foretagelse. I denne Forbindelse skal det anføres, at da Stiftsprovsten er Medlem af Kirkeinspektionen, maa Synets Samtykke til Foretagendet formenes at være givet ved hans Tiltrædelse af Andragendet. Sluttelig skal man bemærke, at der, efter hvad der er Kvæstor bekendt, ved Affattelsen af Frue Kirkes Budget for 1913—14 er taget Hensyn til det heromhandlede Arbejde, saaledes at der er beregnet et Beløb af 1.200 Kr. til Bestridelse af de dermed forbundne Omkostninger“.

I Anledning af Kvæstors Erklæring indhentede Konsistorium en supplerende Indstilling af 30. April 1913 fra Kirkens Inspektion, saalydende:

„I Anledning af Konsistoriums meget ærede Forespørgsel i Skrivelse af 19. ds., foranlediget af en vedlagt Erklæring af 12. ds. fra Universitetets Kvæstor over den af Inspektionen under 6. Januar d. A. fremsendte Indstilling til Konsistoriums Approbation af et Beløb ca. Kr. 1.200 til Forbedring af Opvarmningen af Korpersonalets Opholdsværelse i Vor Frue Kirke, skal man tillade sig at anføre følgende:

Naar Inspektionen ikke har fremsendt teknisk Redegørelse og indhentede Overslag, ligger det i, at man er gaaet ud fra, naar man fremsender Sager som den foreliggende, med Anmodning om at maatte anvende nærmere angivne Beløb, at saa ikke alene Nødvendigheden af saadant var vel overvejet og anbefalelsesværdigt, men ogsaa at de af Inspektionens bygningskyndige Medlem foretagne Beregninger og indhentede Overslag var tilstrækkelig Borgen for, at Bekostningen var udarbejdet med Kirkens Tarv for Øje.

I foreliggende Sag har der været konfereret med Firmaet Bonnesen & Danstrup, der for nogle Aar siden, ved Kirkens Hoved-Restauration, omordnede Varmeapparatet og er nøje kendt med det, samt stadig fører Tilsyn med det og udfører forefaldende Vedligeholdelsesarbejder; Resultatet af Konferencerne blev de Forslag, som er vist i den Sagen vedlagte Tegning, Bilag I, samt en teknisk Redegørelse og Overslag, som man, i Henhold til ovenstaaende, forment var overflødig at vedlægge, men som altsaa nu fremsendes som Bilag II.

Hvad det omtalte Loft angaar, er det ikke absolut givet, at man behøver at anbringe det, og i saa Fald disponeres der ikke over det anførte Beløb ca. 500 Kr.; det vil først vise sig efter at Ovnene er opstillede, og efter at der har været fyret i nogen Tid — en Vinter — om Luftstrømninger vil foraarsage Træk.

Derfor har man ment, at det til den Tid var tids nok at besvære Hr. kgl. Bygningsinspektør Borch med Sagen, idet man er gaaet ud fra, at

noget kunstnerisk uforsvarligt kunde der aldrig blive Tale om at man vilde komme ind paa; men Inspektionen vil helst undgaa Loftet, da det aldrig er heldigt at have døde Rum staaende i en Bygning, og som saadant maa Overrummet betragtes, idet det projekterede Loft af økonomiske Grunde er tænkt saa let bygget, at det ikke kan belastes udover at 1 à 2 Mand kan gaa hen over det, hvorfor man ikke har ment at indrette Dør til Rummet, for at det ikke i Fremtiden skulde blive benyttet som Pakrum for Tæpper, Arkivsager o. l.

Skulde det vise sig nødvendigt at anbringe Loftet, er det selvfølgelig, at Inspektionen henvender sig herom til kgl. Bygningsinspektøren — saa vel som i alle Sager der kræver Bygningsforandringer i Kirken — som, da Kirken ikke har nogen fast Arkitekt, paa Forespørgsel én Gang for alle har givet Løfte om, at man maa komme til ham, naar der maatte forefalde noget“.

Konsistorium indhentede derefter en ny Erklæring af 23. Juni 1913 fra Kvæstor, hvori bl. a. var udtalt:

„Efter det saaledes oplyste skal man under Henvisning til, hvad der i Skrivelse herfra af 12. April d. A. er udtalt om, at der ved Affattelsen af Frue Kirkes Budget for 1913—14 formenes at være taget Hensyn til de af de heromhandlede Arbejder følgende Udgifter, tjenstligst foreslaa det bifaldet, at der til Forbedring af Ovnene i Korpersonelets Opholdsværelse i Frue Kirke i indeværende Finansaar anvendes et Beløb af ca. 700 Kr., samt at der, saafremt Forholdene maatte gøre det ønskeligt, med en Bekostning af ca. 500 Kr. indlægges et let Loft i vedkommende Lokale i en Højde af 4,5 m, idet man derhos ganske skal henstille, om det i et Tilfælde som det foreliggende vil være fornødent at indhente ministeriel Approbation paa Arbejdets Foretagelse. Endelig skal man henstille til Konsistorium, om der med Hensyn til Arbejdets nærmere Ordning findes Anledning til at indhente en Udtalelse fra den kgl. Bygningsinspektør.“

Ved Skrivelse af 27. Juni 1913 meddelte Konsistorium Kirkens Inspektion, at det bifaldt, at der i Finansaaret 1913—14 af Kirkens Midler blev afholdt et Beløb af indtil 700 Kr. til den foreslaaede Opstilling af Ovne, medens det, efter de af Inspektionen i Skrivelse af 30. April s. A. givne Oplysninger, ikke mente at burde tage Stilling til Spørgsmaalet om Anbringelse af det paagældende Loft, forinden ny Indstilling herom blev forelagt Konsistorium af Inspektionen, efter at Ovnene var opstillet og deres Varmeevne prøvet.

— Fra Enken efter 2den Graver ved Vor Frue Kirke, M. T. Jensen, der ved Ministeriets Resolution af 15. Juni 1908 havde faaet tillagt en aarlig Understøttelse af 325 Kr., Aarb. 1907—08, S. 458, modtog Konsistorium et af Kirkens Inspektion anbefalet Andragende om Forhøjelse af den nævnte Understøttelse med 100 Kr., hvilket Andragende af Konsistorium 18. Juni 1913 med dets Anbefaling blev indsendt til Ministeriet. Ved Skrivelse af 2. Juli s. A. meddelte Ministeriet, at det intet fandt at erindre imod, at den Andragerinden tillagte Understøttelse blev forhøjet med 50 Kr. til 375 Kr. aarlig, hvorved den vilde udgøre $\frac{1}{8}$ af hendes afdøde Mands Indtægter.